

Sygn. akt II Ka 173/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2015r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Robert Pelewicz (spraw.)

Sędziowie: SSO Grzegorz Zarzycki

SSR/del./ Lidia Ziarko

Protokolant: st. sekr. sąd. Małgorzata Skuza

przy udziale Prokuratora Janusza Woźnika z Prokuratury Okręgowej w Tarnobrzegu

w sprawie M. W.

oskarżonego o czyn z art. 288 § 1 kk,

na skutek apelacji wniesionej przez Prokuratora Rejonowego w Kolbuszowej

od wyroku Sądu Rejonowego w Mielcu, VII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Kolbuszowej

z dnia 24 marca 2015r. w sprawie sygn. akt VII K 229/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonego M. W. **przekazuje** Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt **II Ka 173/15**

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 10 czerwca 2015 r.

Aktem oskarżenia, który wpłynął do Sądu Rejonowego w Mielcu VII Zamiejskowy Wydział Karny z/s w Kolbuszowej w dniu 22 września 2014 r. **M. W.** został oskarżony o to, że:

w dniu 13 lipca 2014 r. w Z. woj. (...) umyślnie dokonał uszkodzenia przedniej szyby, lewego tylnego błotnika w samochodzie osobowym marki V. (...) nr rej. (...) o łącznej wartości strat 1500 zł na szkodę S. A.,

tj. o przestępstwo z art. 288§1 kk.

Sąd Rejonowy w Mielcu VII Zamiejskowy Wydział Karny z/s w Kolbuszowej wyrokiem z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie VII K 229/14:

I. na podstawie art.66 § 1 kk i art. 67§1 kk warunkowo umorzył postępowanie karne wobec M. W. o czyn z art. 288 § 2 kk popełniony w ten sposób, że w miejscu i czasie jak wyżej umyślnie dokonał uszkodzenia lewego tylnego błotnika w samochodzie osobowym marki V. (...) nr rej. (...) o wartości strat 600 złotych na szkodę S. A. przyjmując że stanowi on wypadek mniejszej wagi - na okres próby 1 roku,

II. na podstawie art. 67 § 3 kk zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody poprzez uiszczenie na rzecz pokrzywdzonego S. A. kwoty 600 złotych,

III. na podstawie art. 624 § 1 kpk częściowo zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych zasądzając od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty procesu w kwocie 500 złotych.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości na niekorzyść oskarżonego oskarżyciel publiczny. Prokurator powołując się na przepisy art. 425, 427 § 1 i 2 kpk, 438 pkt 1 i 2 kpk i art. 444 kpk wyrokowi temu zarzucił :

I. obrazę przepisów prawa materialnego art. 66 § 1 kk, poprzez wyrażenie błędnego poglądu, iż: wina i społeczna szkodliwość czynu przypisanego oskarżonemu nie są znaczne i w następstwie tego niesłuszne warunkowe umorzenie postępowania, podczas gdy sposób i okoliczności popełnienia czynu przypisanego oskarżonemu, rozmiar wyrządzonej szkody, rodzaj i charakter naruszonego dobra pokrzywdzonego przemawiają za przyjęciem odmiennego poglądu, a okoliczności natury podmiotowej jak stopień zawinienia, motywacja i pobudki którymi kierował się sprawca, czyli chęć odwetu, zemsta świadczą, iż stopień zawinienia M. W. jest wyższy niż znaczny;

II. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu błędnej wartości szkody, wyrządzonej S. A. w kwocie 600 złotych, podczas gdy materiał dowodowy zebrany w sprawie w postaci kosztorysu naprawy uszkodzeń oraz opinii biegłego sądowego wskazuje na wyższą wartość szkody na mieniu pokrzywdzonego odpowiednio 900 złotych (k.14) i 694,32 złotych (564,49 zł + Vat) (k.65-71), a nadto niezasadne przyjęcie, że oskarżony swoim działaniem nie spowodował pęknięcia szyby czołowej W. B. wyrządzając szkodę w wysokości co najmniej 600 złotych (k.14), podczas gdy z zeznań pokrzywdzonego S. A. wynika, że pęknięcie szyby czołowej nastąpiło bezpośrednio po uderzeniu rękami w szybę przez M. W.;

W konkluzji apelacji Prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu stwierdził, co następuje:

Apelacja wywiedziona przez oskarżyciela publicznego jest zasadna.

Słusznie Prokurator wskazuje na brak podstaw do rozstrzygnięcia o odpowiedzialności karnej M. W. w trybie art. 66 kk, a także na błąd w ustaleniach faktycznych dotyczący kwestii wyrządzonej szkody – jej zakresu i jej wartości.

Zgodnie z treścią art. 66 kk sąd może warunkowo umorzyć postępowanie karne, jeżeli wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy nie karanego za przestępstwo umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa.

Jednym z warunków koniecznych warunkowego umorzenia postępowania karnego jest zatem taki poziom znajomości stanu faktycznego i prawnego, który pozwala na stwierdzenie, że okoliczności popełnienia czynu nie budzą wątpliwości. Nie może być więc wątpliwości co do tego, że oskarżony wypełnił wszystkie znamiona zarzucanego mu czynu wymienione w konkretnym przepisie, zawierającym opis danego przestępstwa, jak i że spełnione zostały warunki odpowiedzialności konieczne do uznania kogoś za sprawcę przestępstwa ujęte w części ogólnej Kodeksu karnego (wyrok SN z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie V KK 435/04, LEX nr 147241, Prok.i Pr.-wkl. 2006/1/2).

W tym kontekście należy zauważyć, że okoliczności zdarzenia objętego aktem oskarżenia nie są w niniejszej sprawie bezsporne, występują bowiem istotne wątpliwości, dotyczące przede wszystkim :

- sposobu działania sprawcy,
- zakresu spowodowanych uszkodzeń,
- wartości szkody.

Z treści art. 413 § 2 pkt 1 kpk wynika, że wyrok skazujący powinien zawierać m.in. „dokładne określenie przypisanego oskarżonemu czynu”. W art. 413 § 1 pkt 4 kpk został natomiast zamieszczony wymóg, aby w części wstępnej wyroku (zwanej komparycją) zostało zawarte „przytoczenie opisu (...) czynu, którego popełnienie oskarżyciel zarzucił oskarżonemu”. Wymogi opisu czynu zarzucanego w akcie oskarżenia wskazane zostały w art. 332 § 1 pkt 2 kpk. W tym przepisie posłużono się zwrotem „dokładne określenie zarzucanego oskarżonemu czynu”, co odpowiada sformułowaniu zawartemu w art. 413 § 2 pkt 1 kpk w postaci „dokładnego określenia przypisanego oskarżonemu czynu”. Porównanie tych dwóch przepisów prowadzi do wniosku, że czyn zarzucany, jak i czyn przypisany powinny zostać „dokładnie określone”. Należy więc przyjąć, że opis czynu przypisanego w wyroku skazującym powinien zawierać dokładne określenie czasu, miejsca, sposobu i okoliczności popełnienia przestępstwa oraz jego skutków, a zwłaszcza wysokości powstałej szkody. Z punktu widzenia znamion strony przedmiotowej przestępstwa dokładne określenie sposobu i okoliczności jego popełnienia wymaga wskazania w opisie czynu tych elementów przebiegu zdarzenia, które wypełniają te znamiona. Opis czynu powinien w związku z tym zawierać komplet znamion, które zostały wypełnione ustalonymi okolicznościami faktycznymi zachowania sprawcy (por. wyrok SN z dnia 22 marca 2012 r. sygn. akt IV KK 375/2011, OSNKW 2012/7/78).

Przekładając powyższe na grunt przedmiotowej sprawy należy zauważyć, że Sąd Rejonowy w komparycji zaskarżonego wyroku przyjął, że M. W. w dniu 13 lipca 2014 r. w Z. woj. (...) umyślnie dokonał uszkodzenia lewego tylnego błotnika w samochodzie osobowym marki V. (...) nr rej. (...) o wartości strat 600 zł na szkodę S. A., czym wypełnił znamiona przestępstwa z art. 288 § 2 kk. Z takiego opisu czynu w żaden sposób nie wynika jednak, w jaki sposób oskarżony M. W. działał i jak uszkodził samochód S. A. - zabrakło opisu konkretnych działań oskarżonego, które doprowadziły do uszkodzenia samochodu V. (...). Należy zauważyć, że obowiązkiem Sądu orzekającego w sprawie było doprecyzowanie komparycji, tak aby spełniła ona ww. wymogi formalne. Tymczasem wyżej zacytowany opis charakteryzuje się brakiem precyzji i ogólnymi sformułowaniami. W tym kontekście należy stwierdzić, że ani prokurator redagując opis czynu w akcie oskarżenia, ani też Sąd Rejonowy inkorporując opis tego czynu z niewielkimi jedynie zmianami do komparycji zaskarżonego wyroku (polegającymi na wyeliminowaniu czynności sprawczej uszkodzenia szyby i - co za tym idzie - na zmniejszeniu wartości szkody o wartość naprawy tejże szyby) zadania swojego nie spełnili.

Kolejną kwestią sporną w danej sprawie jest zakres uszkodzeń w samochodzie pokrzywdzonego S. A., powstałych na skutek niedookreślonego (co wskazano wyżej) działania oskarżonego M. W.. Sąd Rejonowy dokonując ustaleń w tym zakresie, bazował przede wszystkim na ustnej opinii uzupełniającej biegłego A. L., który stwierdził, że jest mało prawdopodobne, aby pęknięcie szyby mogło nastąpić od uderzenia ręką, nawet w najmniej korzystnej sytuacji, tj. gdyby szyba została wadliwie osadzona i uszczelniona. Biegły A. L. podał, że uderzający sprawca musiałby się posługiwać ostrym narzędziem, kamieniem, albo metalową częścią (k.84), aby doprowadzić do uszkodzenia szyby.

W tym kontekście należy zauważyć, że biegły A. L. to biegły z zakresu rzeczoznawstwa majątkowego, który ze względu na swoją dziedzinę, mógł z pewnością oszacować wartość uszkodzeń powstałych w samochodzie V. (...) nr rej. (...). Niemniej jednak Sąd Odwoławczy zwraca uwagę na to, że nie można automatycznie uznać, iż specjalista od wyceny ruchomości posiada wiedzę specjalistyczną również w zakresie sposobu powstawania konkretnych uszkodzeń. Z tego też względu wartość dowodowa opinii biegłego A. L. powinna być zweryfikowana poprzez przeprowadzenie kolejnego dowodu w tej sprawie – z opinii biegłego w zakresie ustalania przyczyn powstawania konkretnych uszkodzeń mechanicznych. Uzupełnienie materiału dowodowego o ten właśnie dowód jest konieczne, jeśli weźmie się pod uwagę to, że tak naprawdę żaden ze świadków nie kwestionował, iż oskarżony uszkodził szybę w samochodzie (oprócz samego oskarżonego), a wręcz przeciwnie – dwie osoby potwierdziły, że to właśnie na skutek uderzeń dokonywanych rękami przez oskarżonego M. W. w przednią szybę przedmiotowego auta doszło do rozbicia tejże szyby.

Dopiero w oparciu o tak uzupełniony materiał dowodowy możliwym będzie zajęcie stanowiska co do zakresu uszkodzeń powstałych na skutek działania oskarżonego w samochodzie V. (...) nr rej. (...) i ustalenie, czy mamy w tym zakresie do czynienia z „niedającymi się usunąć wątpliwościami”, o których mowa w art. 5 § 2 kpk – co zgodnie z treścią tego przepisu skutkowałoby rozstrzygnięciem tych wątpliwości na korzyść oskarżonego.

Rację ma również oskarżyciel publiczny, wskazując na błąd Sądu Rejonowego w zakresie ustalenia wartości szkody wyrządzonej pokrzywdzonemu przez M. W..

Z opinii biegłego rzeczoznawcy A. L. zalegającej w aktach sprawy na kartach 65-71 wynika jednoznacznie, że wartość napraw blacharsko-lakierniczych obejmuje kwotę 564,49 zł netto, co przy uwzględnieniu stawki VAT 23% daje kwotę 694,32 zł brutto. Sąd Rejonowy posiadając takie informacje specjalistyczne przekazane przez biegłego rzeczoznawcę i uznając odpowiedzialność oskarżonego właśnie za uszkodzenia karoserii pojazdu, przyjął jednak dowolnie jako wartość szkody kwotę 600 zł, nie uzasadniając w żaden sposób tej wartości. Sąd Odwoławczy w zebranych w sprawie materiale dowodowym nie znalazł racjonalnego uzasadnienia dla przyjętej przez Sąd Rejonowy kwoty, co pozwala przypuszczać, że jest to kwota dowolna i zasugerowana Sądowi I instancji przez obrońcę oskarżonego M. W. w jego piśmie procesowym zalegającym na k. 91 akt sprawy. Należy stwierdzić, że taka dowolność ze strony sądu orzekającego narusza przepisy kształtujące procesowe zasady prawdy materialnej (art.2§2 kpk) i swobodnej oceny dowodów (art.7 kpk), a także przepisy kształtujące podstawy wyrokowania (art.410 kpk).

Powyżej przedstawione kwestie wskazują na to, że w niniejszej sprawie okoliczności popełnienia czynu nie zostały przez Sąd Rejonowy należycie wyjaśnione.

Podkreślić należy, że brak wątpliwości co do okoliczności popełnienia czynu jest przesłanką o charakterze gwarancyjnym mającą zapobiegać stosowaniu warunkowego umorzenia w tych przypadkach, w których zebrany materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie wszystkich elementów koniecznych do przypisania odpowiedzialności karnej (sprawstwo, bezprawność, wina, społeczna szkodliwość). Sam brak wątpliwości co do popełnienia czynu nie jest więc wystarczający. Konieczne jest ponadto bezsporne ustalenie kontekstu sytuacyjnego tego przestępstwa (G. Łabuda, Komentarz do art.66 Kodeksu karnego, t.17). Sąd na podstawie zebranego materiału dowodowego musi potwierdzić w sposób nie budzący wątpliwości nie tylko sam fakt popełnienia przestępstwa dający podstawę do przypisania oskarżonemu zarzutu popełnienia określonego czynu, lecz także powinien wyjaśnić elementy przedmiotowe i podmiotowe czynu, które rzutują na ocenę zarówno stopnia jego społecznej szkodliwości jak i stopnia zawinienia oskarżonego.

W przedmiotowej sprawie również ocena tych elementów wymaga dokładnego ponownego przeanalizowania pod kątem uwag zawartych w apelacji Prokuratora, zwłaszcza w kontekście sposobu i okoliczności popełnienia czynu, a także w kontekście prognozy kryminologicznej. Oskarżony M. W. podjął bowiem działania niezgodne z prawem w obecności kilku świadków. Zdarzenie obserwował jego małoletni syn. Natężenie agresji było znaczne.

Reasumując, nie sposób uznać, że w niniejszej sprawie zrealizowały się przesłanki do rozstrzygnięcia w trybie art. 66 kk. Okoliczności popełnienia czynu budzą bowiem wątpliwości, a kwestia stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu wymaga zweryfikowania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji powinien w pierwszej kolejności powołać biegłego, który wypowie się co do mechanizmu powstania uszkodzeń przedniej szyby w samochodzie V. (...) i określi, czy uszkodzenia te mogły powstać w wyniku zdarzenia objętego aktem oskarżenia. Następnie ustali wartość szkody w oparciu o posiadany materiał dowodowy i doprecyzuje opis czynu zgodnie z wymogami zawartymi w treści art. 413 § 1 i § 2 kpk. Sąd I instancji powinien również w oparciu o tak uzupełniony materiał dowodowy dokonać ponownej oceny stopnia jego społecznej szkodliwości czynu jak i stopnia zawinienia oskarżonego M. W..

Niezależnie od zarzutów apelacyjnych ponowne rozpoznanie sprawy stanowić będzie okazję do naprawienia uchybienia zawartego w punkcie III zaskarżonego wyroku. Sąd Rejonowy na podstawie art. 624 § 1 kpk częściowo zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych, zasądzając jednak od oskarżonego koszty procesu w kwocie 500 zł. Należy zauważyć, że na mocy art. 629 kpk w sprawach z oskarżenia publicznego w razie warunkowego umorzenia postępowania o kosztach procesu orzeka się zgodnie z art. 627 kpk, a zatem od oskarżonego sąd zasądza koszty sądowe na rzecz Skarbu Państwa oraz wydatki na rzecz oskarżyciela posiłkowego. Koszty procesu to koszty

sądowe i uzasadnione wydatki stron. Z tego też względu nieuprawnione i niezrozumiałe było częściowe zwolnienie oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych i jednocześnie zasądzenie od niego kosztów procesu w kwocie 500 zł.

Przedstawiając całokształt naprowadzonych powyżej wskazań i zapatrywań prawnych, a także mając na uwadze treść art. 454§2 kpk, Sąd Odwoławczy uznał, że zaskarżony wyrok należało uchylić, a sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Mielcu VII Zamiejscowy Wydział Karny z/s w Kolbuszowej do ponownego rozpoznania. Znalazło to swój wyraz w treści orzeczenia Sądu Odwoławczego, a procesowe uzasadnienie takiego rozstrzygnięcia wynika z przepisów art. 437§2 kpk i art. 456 kpk.